

Rada
Európskej únie

V Bruseli 28. mája 2021
(OR. en)

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0152/A(COD)**

**5950/1/21
REV 1 ADD 1**

**VISA 25
FRONT 40
MIGR 25
IXIM 37
SIRIS 13
COMIX 70
CODEC 154
PARLNAT 119**

ODÔVODNENÉ STANOVISKO RADY

Predmet: Pozícia Rady v prvom čítaní na účely prijatia NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa na účely reformy vízového informačného systému menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (ES) č. 810/2009, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240, (EÚ) 2018/1860, (EÚ) 2018/1861, (EÚ) 2019/817 a (EÚ) 2019/1896 a zrušujú rozhodnutia Rady 2004/512/ES a 2008/633/SVV

- odôvodnené stanovisko Rady
- prijaté Radou 27. mája 2021

I. ÚVOD

1. Po dôkladnom vyhodnotení VIS Komisia 16. mája 2018 predložila legislatívny návrh na zmenu nariadenia o VIS¹ (ďalej len „nariadenie, ktorým sa mení VIS“).
2. Výbor stálych predstaviteľov na svojom zasadnutí 19. decembra 2018 prijal mandát na začatie rokovaní s Európskym parlamentom².
3. Európsky hospodársky a sociálny výbor zaujal stanovisko 19. septembra 2018³.
4. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov zaujal stanovisko 12. decembra 2018⁴.
5. Agentúra EÚ pre základné práva zaujala stanovisko 30. augusta 2018⁵ na žiadosť Európskeho parlamentu.
6. Európsky parlament prijal pozíciu v prvom čítaní 13. marca 2019⁶.
7. Rada a Európsky parlament začali rokovať v októbri 2019 s cieľom uzavrieť dohodu v štádiu pozície Rady v prvom čítaní („skorá dohoda v druhom čítaní“).
8. Počas rokovaní sa ukázalo, že v návrhu Komisie chýbajú určité ustanovenia – tzv. následné zmeny VIS. Ide o zmeny, ktoré sa majú vykonať v právnych aktoch o informačných systémoch a databázach EÚ v dôsledku automatizovaných vyhľadávaní zo strany VIS v týchto iných systémoch. Podobné následné zmeny navrhla Komisia pre systém ETIAS⁷.

¹ 8853/18.

² 15726/18.

³ EHSV 2018/03954, Ú. v. EÚ C 440, 6.12.2018, s. 154 – 157.

⁴ Zhrnutie stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu nového nariadenia o vízovom informačnom systéme, Ú. v. EÚ C 50, 8.2.2019, s. 4 – 8.

⁵ Stanovisko FRA – 2/2018. <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/revised-visa-information-system-and-its-fundamental-rights-implications>

⁶ T8-0174/2019, 7401/19.

⁷ Pozri COM(2019) 3 final a COM(2019) 4 final.

9. Vzhľadom na rôznu mieru účasti členských štátov na politikách EÚ týkajúcich sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti bolo z právneho hľadiska možné zahrnúť do nariadenia, ktorým sa mení VIS (ktoré je predmetom tohto odôvodneného stanoviska Rady), len jeden súbor následných zmien týkajúcich sa úpravy právnych nástrojov v oblasti schengenského *acquis* súvisiaceho s vonkajšími hranicami, zatiaľ čo iné ustanovenia, ktoré nepatria do tohto *acquis*, sa museli zahrnúť do samostatného právneho nástroja.
10. Výbor stálych predstaviteľov zmenil 17. júna 2020 mandát Rady tak, aby zahŕňal „následné zmeny VIS“⁸. Keďže Európsky parlament už svoju pozíciu v prvom čítaní prijal, jeho rokovacia skupina uviedla, že svoju pozíciu k tomuto novému súboru ustanovení vymedzí počas medziinštitucionálnych rokovaní.
11. Po šiestich politických trialógoch a mnohých technických stretnutiach sa rokovania 8. decembra 2020 úspešne ukončili, pričom Európsky parlament a Rada dosiahli kompromis o znení dvoch nariadení:
- nariadenia, ktorým sa na účely reformy vízového informačného systému menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (ES) č. 810/2009, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240, (EÚ) 2018/1860, (EÚ) 2018/1861, (EÚ) 2019/817 a (EÚ) 2019/1896 a zrušujú rozhodnutia Rady 2004/512/ES a 2008/633/SVV (nariadenie, ktorým sa mení VIS a ktoré je predmetom tohto odôvodneného stanoviska Rady),
 - a nariadenia, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 603/2013, 2016/794, 2018/1862, 2019/816 a 2019/818, pokiaľ ide o stanovenie podmienok prístupu k ostatným informačným systémom EÚ na účely VIS.
12. Výbor stálych predstaviteľov vykonal 22. januára 2021 analýzu konečného kompromisného znenia s cieľom dosiahnuť dohodu.

⁸ 8787/20.

13. Výbor Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (výbor LIBE) 27. januára 2021 potvrdil politickú dohodu a predseda výboru LIBE zaslal 1. februára predsedovi Výboru stálych predstaviteľov list, v ktorom potvrdil, že ak Rada schváli obe nariadenia v prvom čítaní, po revízii právnikmi lingvistami Parlament schváli pozíciu Rady v druhom čítaní.
14. Výbor stálych predstaviteľov potvrdil 3. februára 2021 politickú dohodu o kompromisnom znení nariadení.
15. Dánsko sa nezúčastňuje na prijatí nariadenia, ktorým sa mení VIS, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu. Vzhľadom na to, že toto nariadenie je založené na schengenskom *acquis*, sa Dánsko rozhodne do šiestich mesiacov po rozhodnutí Rady o tomto nariadení, či ho bude transponovať do svojho vnútroštátneho práva.
16. Írsko sa nezúčastňuje na prijatí nariadenia, ktorým sa mení VIS, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu, keďže predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis*, na ktorom sa Írsko nezúčastňuje.
17. Pokiaľ ide o Island, Nórsko, Švajčiarsko a Lichtenštajnsko, nariadenie, ktorým sa mení VIS, predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis*.
18. Pokiaľ ide o Cyprus, Bulharsko, Rumunsko a Chorvátsko, ustanovenia nariadenia, ktorým sa mení VIS, sú ustanoveniami, ktoré sú založené na schengenskom *acquis* alebo s ním inak súvisia v zmysle príslušných aktov o pristúpení.

II. CIEĽ

19. VIS – zriadený rozhodnutím Rady 2004/512/ES (rozhodnutie o VIS) a nariadením (ES) č. 767/2008 – je informačný systém EÚ na uľahčenie konania o udelení krátkodobého víza („schengenské vízum“) a pomoc vízovým, pohraničným, azylovým a migračným orgánom pri kontrole štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí potrebujú víza, aby mohli cestovať do schengenského priestoru. VIS prepája konzuláty členských štátov po celom svete so všetkými ich hraničnými priechodmi na vonkajších hraniciach.
20. Cieľom nariadenia, ktorým sa mení VIS, je rozvíjať VIS, aby bolo možné lepšie reagovať na nové výzvy v oblasti vízovej, hraničnej a bezpečnostnej politiky. Jeho cieľom je najmä uľahčiť konanie o udelení víza; posilniť kontroly vykonávané pred prijatím rozhodnutia o krátkodobých alebo dlhodobých vízach a povoleniach na pobyt, ako aj kontroly totožnosti na hraničných priechodoch na vonkajších hraniciach a na území členských štátov; posilniť vnútornú bezpečnosť schengenského priestoru prostredníctvom uľahčenia výmeny informácií medzi členskými štátmi o štátnych príslušníkoch tretích krajín, ktorí sú držiteľmi dlhodobých víz a povolení na pobyt.

III. ANALÝZA POZÍCIE RADY V PRVOM ČÍTANÍ

A. Všeobecná analýza

21. Európsky parlament a Rada viedli rokovania s cieľom uzavrieť dohodu na základe pozície Rady v prvom čítaní, ktorú by Parlament mohol schváliť vo svojom druhom čítaní. V znení pozície Rady v prvom čítaní k nariadeniu, ktorým sa mení VIS, sa v plnej miere odzrkadľuje kompromis oboch spoluzákonodarcov, ktorý dosiahli s pomocou Európskej komisie.

B. Hlavné otázky

Konsolidácia pravidiel týkajúcich sa VIS

22. Na základe pozície Rady v prvom čítaní sa zrušuje rozhodnutie Rady 2004/512/ES, ktorým sa vytvára vízový informačný systém (VIS), a rozhodnutie Rady 2008/633/SVV o prístupe do VIS na účely presadzovania práva.
23. Týmto spôsobom sa skonsolidujú všetky pravidlá týkajúce sa zriadenia a používania VIS.

Rozsah pôsobnosti VIS

24. V pozícii Rady v prvom čítaní sa podporuje návrh Komisie zahrnúť do revidovaného VIS okrem krátkodobých víz aj dlhodobé víza a povolenia na pobyt, ktoré sa síce riadia najmä vnútroštátnymi pravidlami, ale umožňujú voľný pohyb v schengenskom priestore.
25. Rozšírenie rozsahu pôsobnosti VIS umožní orgánom členských štátov, ktoré nie sú vydávajúcimi orgánmi, aby si overili takýto doklad a jeho držiteľa na hraniciach alebo na území členských štátov. Tým sa odstráni významná informačná medzera v oblasti hraníc a bezpečnosti a systému sa umožní lepšie reagovať na vývoj v oblasti bezpečnosti a migračné výzvy, čím sa optimalizuje riadenie vonkajších hraníc EÚ.

Kontroly

26. Pozícia Rady v prvom čítaní vychádza z myšlienky návrhu Komisie umožniť vízovým orgánom vykonávať automatizované kontroly v iných databázach použitím rámca interoperability. Rozširuje ju však, pričom rozlišuje pravidlá a postupy vyhľadávania v citlivých a necitlivých databázach.

27. Podľa súčasných pravidiel sú konzuláty povinné skontrolovať cestujúcich, ktorí podliehajú vízovej povinnosti, len v Schengenskom informačnom systéme (SIS), aby zistili, či sa na žiadateľa o udelenie krátkodobého víza nevzťahuje zákaz vstupu. Podľa pozície Rady v prvom čítaní sa budú všetky žiadosti zaznamenané vo VIS – či už ide o krátkodobé víza, dlhodobé víza alebo povolenia na pobyt – automaticky kontrolovať vyhľadávaním vo všetkých ostatných informačných systémoch EÚ v oblasti bezpečnosti a migrácie. Touto povinnou krížovou kontrolou sa odhalia žiadatelia, ktorí používajú viacnásobné totožnosti, a odhalí sa každý, kto predstavuje riziko z hľadiska bezpečnosti alebo nesúladi s migračnými pravidlami.
28. Okrem databáz súvisiacich s hranicami a SIS zahŕňajú databázy, v ktorých VIS vyhľadáva, systém ECRIS-TCN a databázu Interpolu TDawn (za predpokladu, že vlastníčkovi záznamu Interpolu sa nesprístupnia žiadne informácie), ako aj vyhľadávania v SIS týkajúce sa zápisov v SIS na účely návratu, ktoré pôvodne neboli zahrnuté do pozície Európskeho parlamentu v prvom čítaní, ale Parlament ich nakoniec prijal. Pokiaľ ide o systém ECRIS-TCN, v pozícii Rady v prvom čítaní sa vyhľadávanie obmedzuje na odsúdenia za závažné trestné činy a terorizmus. Zahŕňa aj časové obmedzenie odsúdení, ktoré sa berú do úvahy: odsúdenia za predchádzajúcich 25 rokov v prípade trestných činov terorizmu a 15 rokov v prípade odsúdení za závažné trestné činy. Cieľom obmedzení (na žiadosť Európskeho parlamentu ako kompromis za akceptovanie vyhľadávania v systéme ECRIS-TCN) je vytvoriť rovnaký „časový koridor“ pre pozitívne lustrácie v systéme VIS vo vzťahu k odsúdeniam vo vnútroštátnych registroch trestov, ktorých dĺžka nie je harmonizovaná na úrovni EÚ.
29. Pokiaľ ide o orgány poverené overovaním citlivých pozitívnych lustrácií, namiesto „jednotného kontaktného miesta“, ktoré pôvodne presadzoval Európsky parlament, sa v pozícii Rady v prvom čítaní zavádza pojem „určené orgány pre VIS“. Pri „určení“ tohto orgánu (na rozdiel od jeho „zriadenia“) si členské štáty ponechávajú určitú mieru diskrečnej právomoci: môžu určiť viac ako jeden orgán vrátane útvarov SIRENE za predpokladu, že získajú dostatočné dodatočné zdroje na vykonávanie týchto nových úloh.
30. Pozícia Rady v prvom čítaní obsahuje osobitné pravidlá pre pozitívne lustrácie v kontrolnom zozname systému ETIAS, ktoré vzhľadom na ich citlivosť budú overovať národné jednotky ETIAS.

Následné zmeny

31. Ako sa vysvetľuje v bodoch 8 – 10, počas rokovaní sa ukázalo, že v návrhu Komisie chýbajú určité ustanovenia. V záujme úplného zavedenia automatizovaného vyhľadávania zo strany VIS by sa museli vykonať zmeny právnych aktov o informačných systémoch a databázach EÚ, v ktorých VIS vyhľadáva, vrátane automatizovaného spracúvania osobných údajov. Takisto bolo potrebné zohľadniť nové legislatívne prostredie interoperability, ktoré sa vyvinulo od predloženia návrhu o VIS v máji 2018. Podobné následné zmeny navrhla Komisia pre systém ETIAS⁹.
32. V pozícii Rady v prvom čítaní sa táto medzera odstraňuje a zahŕňa technické zmeny týchto dvoch súborov právnych aktov:
- a) nariadenia o „schengenských hraniciach“: VIS¹⁰, systém vstup/výstup¹¹, ETIAS¹², SIS na účely návratu¹³, SIS v oblasti hraničných kontrol¹⁴ a Interoperabilita v oblasti hraníc¹⁵ a

⁹ Pozri COM(2019) 3 final a COM(2019) 4 final.

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 z 9. júla 2008 o vízovom informačnom systéme (VIS) a výmene údajov o krátkodobých vízach medzi členskými štátmi (nariadenie o VIS) (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 60 – 81).

¹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2226 z 30. novembra 2017, ktorým sa zriaďuje systém vstup/výstup na zaznamenávanie údajov o vstupe a výstupe štátnych príslušníkov tretích krajín prekračujúcich vonkajšie hranice členských štátov a o odopretí ich vstupu a stanovujú podmienky prístupu do systému vstup/výstup na účely presadzovania práva, a ktorým sa mení Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a nariadenia (ES) č. 767/2008 a (EÚ) č. 1077/2011, Ú. v. EÚ L 327, 9.12.2017, s. 20 – 82.

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 z 12. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226, Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1 – 71.

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 1 – 13.

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti hraničných kontrol, o zmene Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a o zmene a zrušení nariadenia (ES) č. 1987/2006, Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 14 – 55.

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/817 z 20. mája 2019 o stanovení rámca pre interoperabilitu medzi informačnými systémami EÚ v oblasti hraníc a víz a o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240, (EÚ) 2018/1726 a (EÚ) 2018/1861 a rozhodnutí Rady 2004/512/ES a 2008/633/SVV, Ú. v. EÚ L 135, 22.5.2019, s. 27 – 84.

- b) „neschengenské a schengenské policajné nariadenia“: Eurodac¹⁶, nariadenie o Europole¹⁷, SIS v oblasti policajnej spolupráce¹⁸, ECRIS-TCN¹⁹ a Interoperabilita v oblasti policajnej spolupráce²⁰.

Vzhľadom na rozmanité podoby účasti členských štátov na politikách EÚ týkajúcich sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti sa druhý súbor následných zmien začleňuje do samostatného právneho nástroja, ktorý by však spolu s nariadením, ktorým sa mení VIS, fungoval bez problémov s cieľom umožniť komplexnú prevádzku a používanie systému.

Biometrické identifikátory

33. Pokiaľ ide o biometrické identifikátory, pozícia Rady v prvom čítaní je výsledkom intenzívnych rokovaní s Európskym parlamentom. Dosiahnutý kompromis zachováva základné prvky návrhu Komisie a pridáva určité záruky, ktoré navrhol Európsky parlament:

-
- ¹⁶ Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013 z 26. júna 2013 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie nariadenia (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, a o žiadostiach orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 1 – 30.
- ¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), ktorým sa nahrádzajú a zrušujú rozhodnutia Rady 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV, Ú. v. EÚ L 135, 24.5.2016, s. 53 – 114.
- ¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1862 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 2010/261/EÚ, Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 56 – 106.
- ¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/816 zo 17. apríla 2019, ktorým sa zriaďuje centralizovaný systém na identifikáciu členských štátov, ktoré majú informácie o odsúdeniach štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti (ECRIS-TCN), s cieľom doplniť Európsky informačný systém registrov trestov, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/1726, Ú. v. EÚ L 135, 22.5.2019, s. 1 – 26.
- ²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/818 z 20. mája 2019 o stanovení rámca pre interoperabilitu medzi informačnými systémami EÚ v oblasti policajnej a justičnej spolupráce, azylu a migrácie a o zmene nariadení (EÚ) 2018/1726, (EÚ) 2018/1862 a (EÚ) 2019/816, Ú. v. EÚ L 135, 22.5.2019, s. 85 – 135.

- minimálna veková hranica na odoberanie odtlačkov prstov v rámci konania o udelení víza na krátkodobý pobyt sa zníži z 12 na šesť rokov; podobne sa vo VIS nebudú uchovávať odtlačky prstov detí mladších ako šesť rokov na účely dlhodobých víz a povolení na pobyt; odoberanie odtlačkov prstov detí podlieha prísnejším zárukám a obmedzeniam účelov, na ktoré sa takéto údaje môžu použiť, na situácie, keď je to v najlepšom záujme dieťaťa, a to najmä obmedzením lehoty uchovávania údajov;
- Ako horná veková hranica na odoberanie odtlačkov prstov pre krátkodobé víza sa stanovilo 75 rokov vzhľadom na zhoršovanie kvality odtlačkov prstov starších osôb;
- podoba tváre nasnímaná na mieste sa stane základným prvkom konania o udelení víza (vrátane detí mladších ako 6 rokov s cieľom prispieť k boju proti obchodovaniu s deťmi). Členské štáty môžu okrem toho požiadať o papierovú fotografiu pre každú žiadosť. Sken papierovej fotografie sa do VIS vloží len vo výnimočných prípadoch, keď sa nevyžaduje podoba tváre nasnímaná na mieste (hlavy štátov alebo predsedovia vlád, kráľovské rodiny atď.), ale nebude sa používať na biometrické porovnávanie. V systéme sa označí, či bola podoba tváre nasnímaná na mieste pri podávaní žiadosti; vo výnimočných prípadoch sa použije podoba tváre z čipu elektronického strojovo čitateľného cestovného dokladu (eMRTD);
- biometrické identifikátory sa kopírujú v prípade žiadostí o víza podaných do 59 mesiacov od predchádzajúcej žiadosti o vízum, ako je to v súčasnosti;
- biometrické identifikátory detí sa môžu kontrolovať na území členských štátov;
- prístup orgánov presadzovania práva k biometrickým údajom detí sa umožní od veku 14 rokov namiesto 18 rokov, ako to pôvodne presadzoval Európsky parlament. Prístup k údajom ešte mladších detí bude vždy možný na ich ochranu, keď sú obeťami;
- biometrické identifikátory detí mladších ako 12 rokov sa vymažú po odchode zo schengenského priestoru a skončení platnosti ich víza (do VIS sa pridalo automatické oznámenie zo strany systému vstup/výstup s cieľom umožniť výmaz týchto údajov);
- azylové orgány budú mať prístup k odtlačkom prstov detí bez dokladov totožnosti.

34. Pozícia Rady v prvom čítaní sa zaoberá aj prístupovými právami pohraničných orgánov a orgánov príslušných vykonávať kontroly na území, prístupom azylových orgánov k údajom VIS v prípade krátkodobých aj dlhodobých víz a povolení na pobyt, ako aj článkami o identifikácii. Pokiaľ ide o vyhľadávanie na základe podoby tváre, všeobecnou zásadou je, že tento druh vyhľadávania je regulovaný rovnakým spôsobom pre krátkodobé víza a dlhodobé víza a povolenia na pobyt. V pozícii Rady sa akceptovala aj zásada vyhľadávania na základe podoby tváre na účely identifikácie (ako subsidiárne vyhľadávanie, a nie ako jediné kritérium vyhľadávania), ako aj používanie podoby tváre v azylovom kontexte (za rovnakých podmienok).
35. V pozícii Rady v prvom čítaní sa prístupové práva do VIS obmedzujú na to, čo je nevyhnutne potrebné. Obmedzený je napríklad prístup orgánov presadzovania práva k údajom o deťoch a prístup k údajom o držiteľoch povolení na pobyt zaznamenaných vo VIS na obdobie desiatich rokov alebo dlhšie bez prerušenia.

Špecifické ukazovatele rizika

36. Okrem automatického vyhľadávania v iných databázach bude pri spracúvaní žiadostí o udelenie víza možné využívať aj špecifické ukazovatele rizika. Pozícia Rady v prvom čítaní sa zhoduje s názorom Európskeho parlamentu, že tieto ukazovatele, ktoré poukazujú na bezpečnostné riziká, riziká z hľadiska nelegálneho prisťahovalectva alebo vysoké epidemiologické riziká, by sa mali uplatňovať ako algoritmus umožňujúci profilovanie.
37. Ukazovatele budú obsahovať pravidlá v oblasti dátovej analytiky, ako aj osobitné hodnoty od členských štátov a zo štatistík z iných relevantných databáz v oblasti riadenia hraníc a bezpečnosti. Tým sa zlepší posudzovanie rizík a umožní sa uplatnenie metódy dátovej analytiky. Ukazovatele rizika nebudú obsahovať žiadne osobné údaje a budú sa zakladať na štatistikách a informáciách získaných od členských štátov týkajúcich sa hrozieb, nadmerného počtu zamietnutých žiadostí alebo prekročenia dĺžky oprávneného pobytu v určitej kategórii štátnych príslušníkov tretích krajín, ako aj rizík v oblasti verejného zdravia.
38. V pozícii Rady v prvom čítaní sa ustanovenia o špecifických ukazovateľoch rizika presúvajú z vízového kódexu do nariadenia o VIS a navrhuje sa štruktúra riadenia, ktorá bude plne zosúladená so štruktúrou pre pravidlá systému ETIAS pre preverovanie.

Prístup orgánov presadzovania práva k údajom VIS

39. Pozíciou Rady v prvom čítaní sa zrušuje rozhodnutie Rady 2008/633/SVV o prístupe orgánov presadzovania práva k údajom VIS a táto otázka sa upravuje v nariadení, ktorým sa mení VIS.
40. Vedľajším cieľom nariadenia je umožniť vnútroštátnym orgánom presadzovania práva a Europolu prístup k údajom VIS na účely presadzovania práva, a to za prísnych podmienok. Podľa pozície Rady v prvom čítaní budú mať určené orgány a Europol štruktúrovanejší prístup do VIS vrátane dlhodobých víz a povolení na pobyt na účely predchádzania trestným činom terorizmu alebo iným závažným trestných činom, ich odhaľovania alebo vyšetrovania za osobitných podmienok a v súlade s pravidlami EÚ o ochrane údajov a inými zárukami vo VIS.
41. V súlade s novou generáciou informačných systémov EÚ pozícia Rady v prvom čítaní nezahŕňa predchádzajúce vyhľadávanie v automatizovanom systéme identifikácie odtlačkov prstov podľa rozhodnutia 2008/615/SVV (prümské rozhodnutie) ako podmienku prístupu do VIS, čo bolo súčasťou pozície Európskeho parlamentu v prvom čítaní.

Príspevok k návratovej politike EÚ

42. Podľa pozície Rady v prvom čítaní VIS prispeje k zvýšeniu efektívnosti návratovej politiky EÚ: kópie cestovného dokladu žiadateľa budú zahrnuté do VIS, čo uľahčí identifikáciu a readmisiu osôb, na ktoré sa vzťahuje konanie o návrate, ktoré nemajú cestovné doklady. Okrem toho bude mať do VIS prístup agentúra Frontex, a najmä jej návratové tímy.

Dopravcovia

43. Podľa pozície Rady v prvom čítaní budú mať dopravcovia (obmedzený) prístup k údajom VIS (odpoveď „ok/not ok“) prostredníctvom brány pre dopravcov, ako je to už v prípade systémov ETIAS a vstup/výstup.

Poskytovanie údajov VIS tretím krajinám alebo medzinárodným organizáciám

44. Podľa pozície Rady v prvom čítaní sa údaje VIS nesmú prenášať ani sprístupňovať tretím krajinám alebo medzinárodným organizáciám, ale za veľmi prísnych podmienok sú možné výnimky na účely návratu, presídlenia alebo presadzovania práva.

Základné práva

45. V pozícii Rady v prvom čítaní sa rozširuje článok o všeobecných zásadách s cieľom posilniť ochranu základných práv pri spracúvaní osobných údajov vo VIS, najmä pokiaľ ide o zákaz diskriminácie žiadateľov. Zavádza sa v nej aj najlepší záujem dieťaťa ako základná zásada pre všetky postupy stanovené v nariadení.
46. V pozícii Rady v prvom čítaní sa ustanovenia o ochrane údajov vo VIS zosúladujú s normami stanovenými vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov²¹. Zahŕňa prístup „špecificky navrhutej ochrany údajov“. Úpravami sa zabezpečujú potrebné záruky a mechanizmy na účinnú ochranu súkromia a základných práv cestujúcich, najmä pokiaľ ide o ich súkromný život a osobné údaje.

Modernizovanie ďalších technických prvkov VIS

47. V pozícii Rady v prvom čítaní sa mechanizmus VISMail začleňuje do VIS a rozširuje sa jeho funkčnosť. V pozícii sa tiež agentúre eu-LISA ukladá povinnosť uchovávať údaje VIS v centrálnom registri na účely podávania správ a štatistiky zriadenom na základe nariadenia o interoperabilite, centralizuje sa ňou konzultačný postup a zoznam uznaných cestovných dokladov sa ňou začleňuje do VIS.
48. V pozícii Rady v prvom čítaní sa posilňujú pravidlá týkajúce sa kvality údajov a agentúra eu-LISA sa splnomocňuje na vývoj a udržiavanie mechanizmov a postupov kontroly kvality údajov.
49. Zlepšuje sa fungovanie VIS s cieľom prispieť k zabezpečeniu nepretržitej dostupnosti.

²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1 – 88.

Architektúra VIS

50. Zatiaľ čo Komisia navrhla zmeniť rozhodnutie Rady 2004/512/ES, ktorým sa vytvára VIS, pozícia Rady v prvom čítaní odráža prístup presadzovaný Európskym parlamentom, a to zrušenie uvedeného rozhodnutia a začlenenie jeho obsahu a určitých prvkov vykonávacích rozhodnutí Komisie do nariadenia, ktorým sa mení VIS.
51. Podľa pozície Rady v prvom čítaní je architektúra VIS založená na centralizovanom systéme. Centralizovaná služba je zdvojená na dvoch rôznych miestach – hlavná lokácia a druhé miesto, na ktorom sa nachádza záložný centrálny systém VIS.
52. V pozícii Rady v prvom čítaní sa aktualizuje architektúra VIS s cieľom zohľadniť nové prostredie interoperability. VIS tvorí: centrálny systém VIS, jednotné národné rozhrania, webová služba, brána pre dopravcov a komunikačná infraštruktúra VIS. Tieto komponenty v najväčšej možnej miere z hľadiska techniky spoločne využívajú a opätovne používajú hardvérové a softvérové komponenty centrálného systému vstup/výstup (EES), jednotných národných rozhraní EES, brány pre dopravcov systému ETIAS, webovej služby EES a komunikačnej infraštruktúry EES. Komunikačná infraštruktúra podporuje nepretržitú dostupnosť VIS a prispieva k jej zabezpečeniu. Agentúra eu-LISA je zodpovedná za technické a prevádzkové riadenie VIS a jeho zložiek.

Spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ

53. V pozícii Rady v prvom čítaní sa zavádza úplný systém monitorovania a podávania správ:
- a) agentúra eu-LISA každé dva roky predloží správu o *technickom fungovaní VIS* vrátane jeho bezpečnosti a hodnotenie používania podoby tváre na identifikáciu osôb;
 - b) členské štáty a Europol vypracujú výročné správy o *účinnosti prístupu k údajom VIS na účely presadzovania práva*;

- c) Komisia tri roky po začatí prevádzky revidovaného VIS a potom každé štyri roky vypracuje *celkové hodnotenie VIS*, ktoré bude okrem iného zahŕňať:
- preskúmanie dosiahnutých výsledkov v porovnaní s cieľmi a vynaloženými nákladmi,
 - posúdenie platnosti východiskových princípov a ich vplyvu na základné práva, bezpečnosti VIS, využívania ustanovení o oznamovaní údajov VIS tretím krajinám a medzinárodným organizáciám,
 - podrobnú analýzu údajov vo výročných správach o účinnosti prístupu k údajom VIS na účely presadzovania práva a
 - posúdenie toho, či vyhľadávanie v systéme ECRIS-TCN prostredníctvom VIS prispelo k podpore cieľa posúdenia, či by žiadateľ o víza, dlhodobé víza alebo povolenie na pobyt predstavoval hrozbu pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť.

54. V pozícii Rady v prvom čítaní sa predpokladá aj podávanie správ o *stave príprav na vykonávanie reformy VIS*: rok po nadobudnutí účinnosti pozmeňujúceho nariadenia a potom každý rok až do začatia prevádzky predloží Komisia Európskemu parlamentu a Rade správu o stave príprav s podrobnými informáciami o vzniknutých nákladoch a informáciami o akýchkoľvek rizikách, ktoré môžu mať vplyv na celkové náklady VIS, ktoré sa majú hradieť zo všeobecného rozpočtu Únie. Ak sa úplné vykonávanie nariadenia omešká, Komisia bude čo najskôr informovať Európsky parlament a Radu o dôvodoch omeškania a ich časovom vplyve a vplyve na náklady.

Zmeny iných právnych aktov

55. V pozícii Rady v prvom čítaní sa menia viaceré právne akty s cieľom prispôsobiť ich reforme VIS: vízový kódex²², Kódex schengenských hraníc²³, systém vstup/výstup²⁴, systém EÚ pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS)²⁵, SIS na účely návratu²⁶, SIS v oblasti hraničných kontrol²⁷, Interoperabilita v oblasti hraníc a víz²⁸ a nariadenie o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii (EBCG)²⁹.

²² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex), Ú. v. EÚ L 243, 15.9.2009, s. 1 – 58.

²³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc), Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016, s. 1 – 52.

²⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2226 z 30. novembra 2017, ktorým sa zriaďuje systém vstup/výstup na zaznamenávanie údajov o vstupe a výstupe štátnych príslušníkov tretích krajín prekračujúcich vonkajšie hranice členských štátov a o odopretí ich vstupu a stanovujú podmienky prístupu do systému vstup/výstup na účely presadzovania práva, a ktorým sa mení Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a nariadenia (ES) č. 767/2008 a (EÚ) č. 1077/2011, Ú. v. EÚ L 327, 9.12.2017, s. 20 – 82.

²⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 z 12. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226, Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1 – 71.

²⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 1 – 13.

²⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti hraničných kontrol, o zmene Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a o zmene a zrušení nariadenia (ES) č. 1987/2006, Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 14 – 55.

²⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/817 z 20. mája 2019 o stanovení rámca pre interoperabilitu medzi informačnými systémami EÚ v oblasti hraníc a víz a o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240, (EÚ) 2018/1726 a (EÚ) 2018/1861 a rozhodnutí Rady 2004/512/ES a 2008/633/SVV, Ú. v. EÚ L 135, 22.5.2019, s. 27 – 84.

²⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624, Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2019, s. 1 – 131.

Lehota na implementáciu:

56. V pozícii Rady v prvom čítaní sa odráža jeden z kľúčových prvkov pozície Európskeho parlamentu v prvom čítaní, t. j. lehota na implementáciu revidovaného VIS. Zatiaľ čo v pozmeňujúcom návrhu Európskeho parlamentu sa uvádza začiatok prevádzky VIS dva roky po nadobudnutí účinnosti, v pozícii Rady v prvom čítaní sa uvádza, že Komisia najneskôr 31. decembra 2023 prijme rozhodnutie, v ktorom stanoví dátum začatia prevádzky VIS. Táto lehota je v súlade s konečným politickým harmonogramom (koniec roka 2023) na implementáciu systémov riadenia hraníc a architektúry interoperability, ktorých súčasťou je aj VIS.

IV. ZÁVER

57. V pozícii Rady v prvom čítaní sa plne zohľadňuje kompromis, ktorý sa dosiahol počas rokovaní s Európskym parlamentom a Radou sprostredkovaných Komisiou. Rada sa domnieva, že jej pozícia v prvom čítaní predstavuje vyvážený balík a že nariadením, ktorým sa na účely reformy vízového informačného systému menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (ES) č. 810/2009, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240, (EÚ) 2018/1860, (EÚ) 2018/1861, (EÚ) 2019/817 a (EÚ) 2019/1896 a zrušujú rozhodnutia Rady 2004/512/ES a 2008/633/SVV, sa skvalitní riadenie hraníc a zvýši vnútorná bezpečnosť schengenského priestoru.
58. Tento kompromis potvrdil predseda výboru LIBE v liste z 1. februára 2021 predsedovi Výboru stálych predstaviteľov. V tomto liste predseda výboru LIBE uviedol, že členom výboru a následne aj plénu odporučí, aby pozíciu Rady v prvom čítaní prijali v druhom čítaní Parlamentu bez pozmeňujúcich návrhov s výhradou overenia právnikmi lingvistami oboch inštitúcií.